

Nr 2.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående rätt för gifta kvinnor, som arbeta inom jordbruket, att vid taxering åtnjuta särskilt avdrag.
(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 99 av herr *Gustaf Elofsson* m. fl. och II: 115 av herr *Norup* m. fl. har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära utredning och förslag, helst till årets riksdag, om särskild avdragsrätt vid taxering för gifta kvinnor, som åtaga sig arbete inom jordbruket, enligt de riktlinjer som angivits i motionerna.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 99.

Gift kvinna, som levt tillsammans med sin man och som under större delen av beskattningsåret varit bosatt här i riket, äger, om hon under året haft inkomst av rörelse eller av eget arbete, jämlikt 4 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt åtnjuta avdrag med ett belopp motsvarande hälften av nämnda inkomst, dock högst med 1 000 kronor. Vad angår den kommunala beskattningen föreskrives i 46 § 3 mom. kommunalskattelagen, att gift kvinna under de förutsättningar som nu nämnts och i den mån sådan hennes inkomst därtill förslår är berättigad till avdrag i hemortskommunen med 300 kronor.

Berörda avdragsrätt tillkom i sin nuvarande utformning i samband med den vid 1947 års riksdag beslutade omläggningen av den statliga beskattningen. Vid framläggandet av förslaget härutinnan framhöll departementschefen i propositionen nr 212 till nämnda års riksdag, att de föreslagna reglerna om särskilt avdrag för förvärvsarbete gift kvinna endast vore ett provisorium, som icke finge verka prejudicerande på sambeskattningsfrågans definitiva lösning. I anledning av nämnda proposition väcktes ett flertal motioner med yrkanden om sådan ändring i förslaget, att ifrågavarande avdrag skulle kunna medgivas även i de fall, då hustrun deltog i mannens förvärvsverksamhet och således icke själv taxerades för någon inkomst. I sitt betänkande nr 50 förklarade sig 1947 års bevillningsutskott dela motionärernas uppfattning om det otillfredsställande i att den ifrågavarande avdragsrätten enligt förslaget icke kunde medgivas i de fall, där hustrun

deltoge i mannens förvärvsverksamhet. Emellertid tillstyrkte utskottet propositionen i denna del samt avstyrkte motionerna under hänvisning till att sambeskattningssakkunniga förklarar sig komma att under sitt fortsatta arbete upptaga nyssnämnda fråga till prövning samt den i propositionen föreslagna avdragsrätten allenast utgjorde en provisorisk anordning.

I de föreliggande *motionerna* har anförts i huvudsak följande. Under nu rådande ekonomiska läge vore en ökning av produktionen av ännu större vikt än eljest. Detta gällde näringslivet i dess helhet, icke minst jordbruket. Med hänsyn till knappheten på utländska valutor vore det ett allmänt intresse att jordbruksproduktionen stimulerades med lämpliga medel. Tillgången på arbetskraft för jordbruket vore sedan länge mycket knapp. Härtill komme att den nuvarande skattelagstiftningen försvårade möjligheterna att använda den kvinnliga arbetskraft, som vore tillgänglig inom jordbruket. Genom sambeskattningen av äkta makar kunde skatten för en gift lantarbetare bli relativt sett mycket hög, om hustrun också åtog sig arbete. Det vore då icke att undra på att lantarbetarhustrurna under sådana omständigheter icke gärna ville åtaga sig något förvärvsarbete vid sidan av hemmets skötsel. Sambeskattningsreglerna vore till stort förfång även på andra områden av näringslivet, och en särskild utredning arbetade med att söka få till stånd en bättre lösning av detta problem. Något förslag från denna utrednings sida förelåge emellertid icke ännu, varför det skulle vara önskvärt om åtgärder kunde vidtagas för att för jordbrukets del undanröja de hinder för den kvinnliga arbetskraftens användning, som de nuvarande sambeskattningsreglerna utgjorde. Man skulle kunna tänka sig, att de lantarbetarhustrur eller andra gifta kvinnor, som åtog sig arbete inom jordbruket, skulle få rätt att tillgodoräkna sig ett särskilt avdrag utöver nu medgivna allmänna avdrag. Hur stort belopp som här skulle kunna komma i fråga, kunde vara svårt att ange. Möjligen skulle man kunna tänka sig 1 000 kronor. Denna avdragsrätt skulle givetvis endast tillkomma sådana gifta kvinnor, som med stöd av intyg från arbetsgivare kunde styrka, att de utfört arbete inom jordbruket.

Utskottet. I de förevarande motionerna har yrkats skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om utredning och förslag om särskild avdragsrätt för gifta kvinnor, som åtaga sig arbete inom jordbruket. Motionärerna ha främst syftat till att genom en sådan avdragsrätt söka stimulera lantarbetarhustrurna att i större utsträckning än som nu är fallet åtaga sig arbete inom jordbruket.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen äger enligt nu gällande skattelagstiftning förvärvsarbetande gift kvinna, som har inkomst av rörelse eller av eget arbete, åtnjuta särskilt avdrag vid den statliga beskattningen med ett belopp motsvarande hälften av sådan inkomst, dock högst

med 1 000 kronor, samt vid den kommunala beskattningen med 300 kronor, i den mån inkomsten förslår därtill. Dessa bestämmelser utgöra ett provisorium i avvaktan på en mera definitiv lösning av frågan om äkta makars sambeskattnng och därmed sammanhängande spörsmål.

De av motionärerna framförda synpunkterna äro således redan nu i viss grad beaktade i gällande skattelagstiftning. Då vidare sambeskattnngssakkunniga, enligt vad utskottet inhämtat, komma att i mitten av innevarande år avgiva betänkande med förslag i ämnet, avstyrker utskottet det i de förevarande motionerna framställda yrkandet.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 99 av herr Gustaf Elofsson m. fl. och II: 115 av herr Norup m. fl. angående rätt för gifta kvinnor, som arbeta inom jordbruket, att vid taxering åtnjuta särskilt avdrag icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 februari 1949.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 1.